

ŽELEZNIČAR

Glasilno Saveza železničara Jugoslavije.

Izbaja vsakega 5. in 20. v mesecu.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6/II.Posumezna št. stane 50 p, mesečno 1 Din,
celoletno 12 Din. — Za člane brezplačno.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

Usodna zmota!

Vsaka vojna razburka duhove, tem bolj jih je še razburkala ravnokar minula svetovna vojna, ki je bila največja, kar se jih je kdaj na svetu vršilo.

Zmede, ki ji je povzročila so postale že smešne, če bi ne bile ob enem tako krvavo tragične. Doživeli smo slučaje, da so mnogi zamenjavali socializem s samaritanstvom in ravno kar moramo preživljati slučaj, da se izdaja za komunista človek, ki sedi v upravnem svetu dveh velikih beograjskih bank. Večje zmede od teh si pač ne moremo misliti.

V te zmede pa niso zabredli le posamezniki, temveč kar cele skupine in stranke. Še pred dobrim letom smo slišali nauk, da se bo dalo več osvoboditi s puško in bombo.

Skušali bomo dokazati kako zgrešen in pogubonosn je ta nauk.

Kapitalizem vzdržuje svojo oblast z militaristično silo, ki jo imenuje — armada.

Tisočletja se armade že izpopolnjujejo — odpravljajo razne nedostatke,boljšavaio svoje orožje in vežbajo svoje častnike in vojake po najmodernejših in vsestransko preizkušenih metodah. Militarističen ustroj se je v svetovni vojni izkazal kot brezhiben in neprekosljiv. Kot pravi čudež bi navedli dejstvo, da se armade niso skoro nikjer upirale moritvi, čeprav se je slehernemu vojaku gabilo to početje.

Če bi se delavstvo poslužilo za svojo osvoboditev enakega orožja, kakor se ga poslužuje kapitalizem, bi bilo to orožje v najboljšem slučaju enakovredno s kapitalističnim.

Pomisliti pa moramo, da če bi se že posrečilo oborožiti, bi bila taka armada brez potrebnih strokovnjakov, disciplina bi bila pomanjkljiva in kar je glavno bi ta armada v svoji izurjenosti pošteno šepala.

Morda bo kdo ugovarjal, da se je v Rusiji v kljub vsemu upostavila dobro disciplinirana in tehnično dobro opremljena armada. Tu je treba pripomniti, da proti ustvaritvi armade v Rusiji, od strani kapitalistov ni bilo nikakršnega odpora. Kdor bi v drugih evropskih deželah skušal oborožiti delavstvo, bi prišel takoj ob začetku v spor s kapitalisti in armado, dočim v Rusiji ta kapitalistična armada sploh ni eksistirala, ker je poražena od zunanega sovražnika bežala na vse strani, ter metala orožje od sebe.

Pa ne glede na vse to trdimo mi, da je za boj proti kapitalizmu treba boljšega orožja kot ga ima on sam, to že iz enostavnega razloga, ker kapitalizem v deset in desetletjih utrjenih pozicijah svoj položaj le brani, dočim ima delavstvo ulogo napadalca.

Napadalec pa, če hoče premagati sovražnika, ki se nahaja v dobro utrjenih

pozicijah mora imeti mnogo boljše orožje kot nasprotnik.

Delavstvo ima na razpolago vse boljše orožje, kot so puške in kanoni, to orožje se imenuje:

delo.

Če hočete napraviti puško je treba dela. Če hočete vlti top je treba dela. Če hočete prevažati vojaštvo ali živila je treba dela.

Brez dela bi svet izumrl.

To delo pa imajo v roki delavci, s tem delom žive ves svet, in če prenehajo delati, bi ne rastel živež, bi se ustavila železniška kolesa, ustavili rudokopi, prenehale električne centrale, prenehalo bi se skratka vse, kar današnje družbo vzdržuje.

Kaj bi v takem slučaju pomagale puške? ko je delo tisto sredstvo, ki živi svet, zakaj bi tudi svetu ne vladalo?

To vprašanje si zastavimo, pa se bomo izognili marsikaterih zmot. Ob enem se bomo pa zavedli silnega orožja, ki ga imamo v rokah.

To orožje je jačje od vsega drugega, zato se moramo tega vedno zavedati in vedno stremeti, da organiziramo delo tako, da se bo delalo takrat kadar bo to naša volja in, da se bo delo ustavilo točno takrat, ko bo zopet naša volja.

Ko bomo to organizacijo izvedli do popolnosti bomo ob enem ž njo priborili tudi pravičnejši svet.

Oni, ki so bili na napačnem potu naj to svojo napako hitro odpravijo. Vedo naj, da s tem, ker so učili krive nauke o puškah in bombah, da so z njimi delavstvu nudili tako slabo orožje, ki je v primeri z delom v razmerju žepnega nožička proti — kanonu.

Taki krivi nauki so za delavstvo bolj škodljivi, kot sam kapitalizem, kajti ti nauki vzemajo delavstvu iz rok ono orožje, s katerim je edino mogoče kapitalizem premagati.

Za to je treba najprvo pobiti krive nauke, da pridemo do pravega orožja, s katerim zrušimo kapitalizem in ustvarimo socializem.

Železniške kasarne.

To poglavje železničarskega življenja je tvorilo že v stari Avstriji eno izmed stalnih rubrik v »Eisenbahnerju«, kakor tudi v slovenskem »Železničarju«.

Naiven človek je pač sanjal, da bo v novi, domači državi vse boljše, ker bomo imeli le domače ljudi na krmilu in ne več tujcev. Domači gospodje načelniki in kontrolorji oziroma nadzorniki, bodo vendar gledali na slovenskega železničarja, da mu ne bodo pile krvi še stenice in druge podobne živalice, ki ga že itak država in kapitalisti dovoli izžemajo.

Tako so mislili naivneži, katerim je pa življenje pokazalo, da so se bridko va-

rali. V tem oziru se sistem ni popolnoma nič izpremenil. Sploh se ni, razven jezika ničesar izpremenilo. Samo gospodje bivši cesarski svetniki, ki niso do leta 1918 znali slovensko, govorijo sedaj popolnoma perfektno slovenščino. Eden izmed takih je n. pr. gosp. Ludvik, ki je v vojnem času posvečal svoji personalni kuhinji preveč pozornosti, zlasti kar se tiče računov in pa, da niso njegove svinje trpele gladu. Poglejmo nekoliko kako izgledajo železničarske kasarne. V ljubljanski baraki je polno stenic. — V Ljutomeru se valja osobje v vozu na umazanih slamnjakih, polnih prahu. — V Postojni morajo ležati v baraki na umazanih slamnjakih. Mesto rjuh je samo umazana cunjia. Seveda tudi stenic ne manjka. — V Zidanem mostu, kjer je bilo pred vojno vse moderno urejeno, je sedaj vse zapuščeno ter polno stenic. Ne vemo zakaj ima železničarska uprava toliko kontrolorjev, da se komaj eden drugemu umikajo, ko sploh ne pogledajo drugam, kot v restavracijo.

Zopet se nam bo reklo, do smo hudobni. Toda gospodje ali ni vaša dolžnost, da skrbite za red. Tukaj ne igrajo vloge prihranki, temu je kriva zgolj malomarnost. Kolikokrat smo že prosili ter opominjali razne gospode. Dobili smo tudi obljube, da se bo napravil red, pa vendar te preklicane obljube nočejo uničiti mrčesa. Če bi se morali gospodje valjati v tej nesnagi, bi bilo najbrže kmalu boljše.

S 1. julijem so se zvišali dohodki železnic, h katerim bo moralo tudi železniško osobje prispevati, ker se bodo vsled tega življenjske potrebščine zopet znatno podražile.

Seveda se gmotni položaj železničarja sočasno ne bo popolnoma nič izboljšal. Rešite nas potem vsaj stenic!

Če nas pa hoče gospoda na celi črti prezirati, tedaj pa ji povemo, da imamo še hujše kalibre, katere bomo vporabili v političnem časopisju, da bo tudi širša javnost kaj zvedela. Mislimo, da nismo ušli ciganom!

Atentat na pismeno zajamčene pravice železničarjev ali prelom služb. pogodbe s strani delodajalca.

Na podlagi kr. uredbe je ministrstvo saobračaja z odlokom št. 16.536 z dne 27. junija 1921 odredilo prevedbo osobja državnih prometnih naprav v pokrajinah izven Srbije in Črne gore na dinarske plače.

Istočasno je odredila tudi uprava južne železnice v Ljubljani prevedbo na dinarske plače za z letno plačo nameščeno osobje.

Ministrstvo saobračaja tudi pri tej priliki ni pozabilo zadati podrejenemu osobju krepko zaušnico v obliki zmanjšanja plače in odvzema pismeno zajamčene stanarine.

§ 4. veljavne službene pragmatike za uslužbenca drž. železnic slovi: »Änderungen der Dienstordnung. Die gegenwärtige Dienstordnung kann nur unbeschadet der in derselben gewährleisteten Rechte (§ 40.) abgeändert werden.«

§ 40. določa med drugim: »Die gewährleisteten Rechte. Nachstehenden Rechte sind den Beamten Ausnahme der Beamtenaspiranten den Unterbeamten und Dienern gewährleistet und können von diesen Bediensteten im Falle Abänderung der Dienstordnung vorbehalten werden.«

Točka 3 istega paragrafa slovi: »Die Unverkürzbarkeit der ihnen nach Massgabe der Dienstklasse, bezw. Gehaltskategorie und der Gehaltsstufe in welcher sie stehen gebührenden oder zuerkannten ständigen Bezüge.«

§ 43. določa med drugim: »Die ständigen Bezüge sind der Gehalt oder das Adjutum und das Quartiergeld sowie die allfällige Personal- oder persönliche Quartiergeldzulage.«

Vzlic vsem tem popolnoma jasnim predpisom je ministrstvo saobračaja zanašajoč se na puške in bajonete, odvzelo vsemu podrejenemu, z letno plačo nameščenemu osebju prejšnjih avstrijskih (in madžarskih) državnih železnic, stanarino in tako prelomilo službeno pogodbo in pogazilo zajamčene pravice uslužbencev.

Ta za ministrstvo, ki si najbrže domišlja, da morajo tudi sodišča, ne glede na zakonite predpise, delovati po njegovih navodilih in diktatu, vsekakor orjaški čin, pa ni zadel le aktivnega uslužbenca, marveč tudi upokojenca.

§ 13., danes še v polni veljavi stoječih pravil provizijskega zavoda za služitelje in pomožne uslužbenca državnih železnic, določa med drugim: »Bei Provisionierung nach zehnjähriger wirklicher oder angerechneter Teilnahmzeit beträgt die Provision:

b) für Staatsbahnbedienstete, welche der Kategorie der definitiven Bediensteten angehören 40% von den zuletzt bezogenen Aktivitätsgehälte (einschliesslich der etwa anrechenbaren Personalzulage) und von der 40%iger Quote des für betreffende Dienstklasse (Gehaltskategorie) festgesetzten Quartiergeldes der I. Ortsklasse.«

§ 41. istih pravil slovi: »Änderung des Statuts. Das gegenwärtige Statut kann nur mit Genehmigung des Eisenbahnministeriums und unbeschadet erworbener Rechte geändert werden.« Popolnoma slične določbe vsebujejo tudi pravila pokojninskega zavoda državnih železnic.

Ne glede na te pismeno zajamčene, vsakemu lajku popolnoma razumljive določbe, zabranjuje ministrstvo saobračaja glasom uredbe M. S. br. 16.536 z dne 27. junija 1921 v 4. členu zadnji odstavek vsako vštevanje stanarine ali izvestnega dela iste v pokojnino.

Uprava južne železnice se je temu gotovo »človekoljubnemu« činu takoj prilagodila in je kakor že omenjeno, istčasno odvzela svojim uslužbencem pragmatično predpisano in zajamčeno stanarino, ne da bi bila le enega uslužbenca vprašala je li s tem zadovoljen ali ne, kakor je to za slučaj preuredbe delovne pogodbe zakonito predpisano.

Torej atentat na stanarino je bil srečno izvršen, sedaj ga je treba raztegniti še na pokojnino. To se pa obenem z odvzetjem stanarine ni dalo izvesti, kajti pravila pokojninskih zavodov južne železnice ne določajo priračunanja 40% sta-

narine k plači, marveč predpisujejo plačo in eno petino iste kot podlaga za odmero pokojnine.

Gospodje veleumi južne železnice pa radi tega niso prišli v nobeno zadrego, temveč so enostavno — vzlic temu, da so plače skoraj vseh stopenj ob priliki prevedbe na dinarsko veljavo znižali in vzlic obstoječi določbi v § 28. pravil pokojninskega zavoda, ki slovi: »Dem Verwaltungsrate der Gesellschaft steht es über Einvernehmen des Verwaltungsausschusses jederzeit zu, die ihm notwendig oder zweckmässig erscheinenden Änderungen dieser Statuten zu beschliessen, insoferne dadurch bereits erworbene Rechte nicht beeinträchtigt werden« — z okrožnico 586/21 razveljavili določbo pravil pokojninskega zavoda glede prišteti ene petine plače k plači kot podlaga v svrhu odmere pokojnine. To škodo utrpi pa faktično osebje — Jugoslavije.

Pri tem, vse prej nego upravičenem činu, se ti dlični gospodje izgovarjajo na nekdanjega ministrovega pomočnika proslulega Szabo Jeliča, češ, da on kot upravni svetnik južne železnice in ministrov pomočnik ne dovoli, da bi bili južni železničarji boljše plačani kot uslužbenci državnih železnic ter nepobitno dokazujejo, da je K 400 več kakor K 120. Nočejo pa tako neovrgljivo dokazati, da se kupi danes za K 400 več kakor v predvojnem času za K 120.

Take in podobne eksperimente delajo danes mogotci železniških uprav vsled preziranja delavskih pravic od zgoraj, s popolnoma brezpravnim železniškim osebjem.

Delavstvu ne privoščijo niti tolikih dohodkov, da bi se isto poleg plačila stanovanja in nakupa najpotrebnejših oblačil in obutev, vsaj enkrat na dan do sitega najedlo.

Službeni čas (službeni razpredeli) je v nekaterih krajih naravnost ugonobljiv. Stanje spalnic osebja se po nekod (Virovitica) ne da niti popisati. — Postopanje predstojnikov napram podrejenim glede kaznovanja je naravnost blazno. Najnavadnejša kazen je 100 Din, a je prisojena uslužbencu najčešče v zagrinjalo malomarnosti postajnega ali kurilniškega vodstva ali celo ravnateljstva.

Pri tem se pa najde še veleum v osebi višjega železniškega funkcionarja, s seveda popolnoma zagrizenimi možgani, ki vpraša: povejte mi, kdo pa hujska železničarje?

Če gospodje mislijo, da bodo uganjali še dolgo taka, za osebje skrajno škodljiva in poniževalna dejanja, jim povemo, da delajo račun brez krčmarja. Vašega utepanja ljubezni do službe na ta način, gospodje, je osebje do skrajnosti sito.

Za enkrat bo organizacija, kakor hitro bo ustanovljena zakonito predpisana specialna inšpekcija dela, vse tu navedene nedostatke, v kolikor spadajo pod kompetenco inšpekcije dela, kateremu nadzorstvu je v najnovejšem času podrejena tudi južna železnica v smislu § 15. zakona o inspekciji dela, prijavila specialni inspekciji dela, odnosno zaprosila od pomoči.

V kolikor pa ne najdejo železničarji zaščite svojih pravic pri raznih inštancah, na katere se obračajo, pa jo bodo našli v enotni in močni organizaciji. Z organizacijo in bojem smo dobili vse kar imamo, z organizacijo in bojem pa hočemo braniti tudi svoje pravice. Železničarji, organizirajte se! Vaše pravice so v nevarnosti!

Nova pragmatika in tehn. osebje.

Kakor čujemo, se bo baje pečala narodna skupščina v kratkem z novo službeno pragmatiko za železničarje, zato smatramo za potrebno, da si jo nekoliko bližje ogledamo, ter o načrtu povemo tudi svoje mnenje. Že pot, katero je napravil načrt do narodne skupščine, ne odgovarja niti od daleč demokratičnim načelom.

Običaj je, da se pri sklepanju zakonov, ki naj urejujejo razmere za gotovo skupino ljudi, skuša te zakone spraviti v sklad z interesi prizadete skupine in splošnosti. Zato pa je potrebno, da poznajo zakonodajci mnenje tistih, katerim je zokon namenjen. Resni državniki, katerim so bile koristi države in državljanov nekaj več kakor prazna fraza, so to upoštevali in sklicevali so ankete, da se na njih pouče o položaju. Pri nas pa je to nekoliko drugače. Ker smo silno demokratični in kulturni in si ponavadi vsa dolgotrajna in nepotrebna pota prihranimo, ker smo povsem zadovoljni, če slučajno zanese veter načrt iz ministrove pisarne pred zakonodajni odbor in to načrt, ki ga je sestavil morada slučajno kak pismen ministrov sluga. Tako »demokratično delo« je povzročilo že mnogo zla, zato tudi s strahom in nestrpnostjo pričakujemo pogrešk, ki morajo biti plod takega površnega in brezglavega dela.

Že z mnogimi načrti se je ta samolastna gospoda osmešila. Če bi bilo tako delo le smešno in neresno, ne bi bilo hudo; hujše je, ker tako delo škoduje. Te pogreške tudi niso malenkostne, kajti one bodo ustvarile ogromno škodo za velik in važen del osebja, počenši pri kvalificiranem delavstvu v kurilnicah, pa do onega osebja, ki se, potom raznih strokovnih izpitov rekrutira in izpopolnjuje v razne trhične vrste n. pr. strojevodje, poslovodje, razni predelavci, nadzorniki itd.

Kakor vsi drugi, tako tudi ta načrt pragmatike temelji na šolski kvalifikaciji osebja in to po razredih: 4 ljudski, 4 srednješolski razredi, matura in fakultetne študije (čl. 6.).

Ta kvalifikacija pa niti najmanj ne odgovarja stvarnim sposobnostim posameznega uslužbenca in to tudi tedaj ne, če bi bila vsa železnica le ena velika pisarna, v kateri bi se potrebovalo izključno le to, kar odgovarja kvalifikaciji dotične predpisane šole.

Temu pa ni tako, kajti v železniški službi se potrebuje povsem drugačna kvalifikacija, kakor pa je šolska, na katero se kvalifikacija v pragmatiki v glavnem ozira. Železniška služba potrebuje tehnične izobrazbe in kvalifikacije.

Če se gospodje pri izdelavi nove službene pragmatike postavljajo na stališče šolske kvalifikacije, mora privedi ta pragmatika do nezadovoljnosti tudi kvalificirane delavce, ker bi se jih postavilo s 4 razredi ljudske šole v isto vrsto, v kateri so nočni čuvaji in vsi ostali nekvalificirani delavci, ki često sploh nimajo niti šolke in tudi ne strokovne izobrazbe.

V tem svojem činu ostane prizadeti tudi tedaj, čeprav ima 4 razrede srednje šole, kajti rokodelstvo je uvrščeno v razred, za katerega so predpisani 4 razredi ljudske šole.

Oglejmo si stvar nekoliko bližje. Mladenič je dovršil 4 razrede srednje šole in se je šel potem učiti rokodelstva. Njegov tovariš pa je vstopil po dokončanem 4. razredu ljudske šole, v železniško službo. Ker je prvi, poleg šolske izobrazbe, izučen rokodelstva in je za-

poslen na železnici kot ključavničar, je uvrščen v razred, za katerega je predpisana 4razredna ljudskošolska izobrazba. Njegov tovariš, ki nima niti iste šolske in strokovne izobrazbe kakor prvi, in ki je dodeljen pri kaki drugi službeni panogi, za katero ni treba nikakršnega posebnega znanja, pa lahko dospe do višjega službenega mesta, za katero je sicer predpisana 4razredna srednješolska izobrazba. To smo navedli radi tega, da dokažemo nesmiselnost, na kateri temelji nova službena pragmatika.

Popolnoma upravičeno torej lahko zakličemo modrim stvariteljem takega balkanskega načrta: Čevljar, ostani le pri svojem kopitu!

Upoštevajoč le šolsko izobrazbo kot podlago za uvrstitev v posamezne kategorije se projekt nove službene pragmatike ni malo ne ozira na strokovno izobrazbo. To pa je kardinalna krivica, na kateri že desetletja boleha ves sistem.

Skrajni čas bi bil torej, da se odpravi. Razlogi, ki govore jasno za njeno odpravo so tako tehtni, da jim nihče, ki hoče biti nepristranski, ne bo oporekal. Če je prav, da se prizna eni skupini njen trud ter leta, ki jih je potrebovala za pridobitev svoje strokovne izobrazbe, potem je edino pravično, da se prizna to tudi vsem ostalim. Če se nudi onim s srednješolsko izobrazbo posebni socialni položaj in tudi boljše gnotno stališče, tistim s fakultetno izobrazbo pa še boljšega, potem ima tudi ostalo osebje pravico zahtevati, da se tudi njegov trud in njegovo delo pravično ocenijo.

Upamo, da ni nikogar, ki bi hotel zanikati, da ni strokovna izobrazba enakovredna z ono štirih razredov srednje šole in da ne bi bilo pravično, če bi imela ova enak socialen položaj.

Če se na tak način uvrsti stročno kvalifikacijo na svoje zasluženno mesto, potem se postavi samo po sebi kvalifikacijo strojnemu nadziralniku, inštrukcijskim strojevodjem in strojevodjem, katerih kvalifikacija izhaja iz stročne.

S tem se uvršča vse višje tehnično osebje nižjega reda na svoje zasluženno mesto in v povsem drug socialen položaj, o je, uvršča se jih med on s štirimi razredi srednje šole in one z maturo, kar je pač nekaj drugega, kakor pa predvideva sedanji načrt službene pragmatike, ki uvršča to osebje v razred štirih razredov ljudske šole, prezirajoč vsa njegova leta, ki jih je porabilo v dosego strokovne spretnosti, katera je za železnice izrednega pomena.

Vsega tega stvaritelji projekta niso upoštevali, ker o tem nimajo niti pojma. Stvar zakonodajca pa je, da to uvažuje ne le v interesu pravičnosti, temveč še bolj v interesu železniškega prometa.

J. A.

Kako „komunisti“ poročajo.

Kauričeva »Štampa« v Zagrebu je objavila izpisek iz zapisnika, na podlagi katerega se je končalo železničarsko gibanje v Mariboru.

Toda v številki z dne 10. junija pa je prinesla že izpopolnitev, ker se ji je zdelo, da je v prejšnji številki Savez še pre malo oblatila.

Njeno poročilo se glasi:

»Da izpopolnimo poročilo, priobčujemo še to: Že dolgo časa so prosjačili delavci za doklade, toda nihče ni mislil na to, da bi se kaj ukrenilo. Ko so delavci uvideli, da se ne morejo na nikogar več zanesti, so sklenili pasivno rezistenco, ki je trajala 10 dni. Ko je gospoda uvidela,

da misli delavstvo resno, ga je 19. maja izprla. Takoj 20. maja so se pričela pogajanja pri prometnem ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani. 21. maja je prišel v Maribor centralni nadzornik južne železnice dr. Aleksander Fatur, ki je takoj uvelodel pogajanja z delavskimi zastopniki in zaupniki.

Policajsocijalisti Deržič, Golouh, Žebot, Kopač, Krekić in Tokan videči, da gre to tudi brez njih in da bodo pogajanje uspelo, so prišli pozneje, ko je bila stvar v glavnem že gotova, samo zato, da bodo lahko rekli nezavednim delavcem, kolikor jih še imajo, da je to njih uspeh. Kakor smo že poročali so se pogodili z Krekićem in sedaj že kričijo, da je to njihov uspeh.

A kje so bili ti gospodje takrat, ko so delavski želodci kričali po rešitvi? Niti tedaj niso prišli, ko je izbruhnila pasivna rezistenca, niti ko so bili izprti, marveč šele tedaj, ko so se pričela pogajanja.

Sodrug i v Mariboru in v celi Sloveniji, ki poznajo potek mariborskega gibanja, kako je prišlo do pogajanja in kdo ga je vodil, naj sami sodijo o »komunisičnih« metodah Kauriča in njegove okolice, ki podmetujejo tako nemoralna dejanja savez nim funkcionarjem, uvrščujoč jih z — žoltimi.

Kar se tiče hvale o uspehu v Mariboru, bo Savez vedno z ponosom konstatiral, da je uspeh v Mariboru uspeh organiziranih mariborskih sodrugov — uspeh organizacije. Delavstvo se ne sme nikdar na koga drugega naslanjati kot na sebe, to je na svojo organizacijo, kajti Marks je rekel: »**Osvoboditev proletariata mora biti delo proletariata samega.**«

Podlaga za enotno delo v strokovnih organizacijah.

Ribič, kateri želi vjeti sulca, ne bo deval na trnek mušice, temveč kri. Če želi vjeti lipana, ga bo lovil na mušice. Če želi organizacija pridobiti dobrih članov, jih ne bo pridobila s kričanjem, temveč s treznim delom. Tega bi se moral zavedati vsak naš zaupnik ob vsakem koraku, ki ga napravi. V tem oziru je bilo pri nas mnogo zagrešenega. Po prevratu so se zaleteli v naše organizacije mnogokrat elementi, ki nimajo z razrednim bojem nobene skupnosti. Zgodil se je slučaj, da so se v nekem kraju organizirali šoferji zato, ker jim delodajalec ni dajal na razpolago avtomobila za privatne vožnje s prijateljicami. Drugi so se organizirali zopet zato, da bodo v službi lažje postopali. Tretji so hoteli, da jih organizacija podpira v nacionalnem hujskanju. Četrti so hoteli revolucijo — boj vseh proti vsem. Celo vrsto novincev je prišlo v organizacijo, vsak pa je hotel doseči kaj drugega. **Je-li potem v taki organizaciji mogoče enotno nastopati? Ne!** — V vsaki taki organizaciji pride prej ali slej do razkola. Takoj že pri prvi akciji se pokaže, da je skupno delo nemogoče, ker vleče vsak na svojo stran. Iz navedenega sledi, da mora vsakdo, ki želi ustvariti enotno in bojazmožno organizacijo, organizirati člane na podlagi **enotnega programa.** Vsakemu delavcu, če želi vstopiti v našo organizacijo, je treba podrobno razložiti **naš program, naše cilje in pot do njih.** Če mu ta program ugaja, naj vstopi v organizacijo in naj pomaga bojevati se za skupno stvar. Če mu pa ne ugaja — naj gre! Ako bomo tako delali, bo zavladal v naših organizacijah kmašu najlepši red. Organizacije se ne bodo po nepotrebnem cepile, bratomorni boji, katerega je delavstvo do grla sito, bo prenehal. In to hočemo! — »Delavec.«

Kdo sme štrajkati?

Jugoslovanski minister ima 540.920 K letne plače, ministrski predsednik pa 975.320 K. To je gola plača. Pustimo ostale doklade, ki gotovo plačo izdatno presegajo ob strani.

Kadar se govori o prihrankih in kadar se noče delavcem mezd povišati, bi vsak pošten človek mislil, da bodo v takih slučajih ravno ministri z lepimi zgledi prednačili in s tem svoj patriotizem dokazali, ter si v prvi vrsti plače znižali. V zakonodajnem odboru je tudi eden poslanec na to mislil in tudi tozadevni predlog stavil. Toda kaj se je zgodilo. Ministri so vstali eden za drugim raz svojih sedežev in se temu protivili, češ, da je treba ministre plačati, če se od njih zahteva, da delajo. Končno so izjavili, da bodo izvajali konsekvence, če bi se hotelo v njih plače dregati.

Kaj pomeni to? Nič več in nič manj kot — **vladno krizo** — ali z drugimi besedami — **stavka ministrov.**

Pri nas smejo ministri za povišanje svojih plač, štrajkati. Železničarji tega ne smejo — tako veleba naredba istih ministrov!

Vse to skupaj pa se imenuje: Jugoslovanska »demokracija«.

Sekcija strojevodij.

Ponovno naprošamo vse strojevodje, da takoj naznanijo Sekciji strojevodij v Zagrebu, Petrinjska ulica 40, vsako kazen, ki jo izreče obratno ravnateljstvo, strojni oddelek v Ljubljani.

Tako naznanilo naj vsebuje: a) zakaj je bil kaznovan in za koliko; b) ali smatra, da je kazen zaslužil, ali da je morda prevelika; c) ali misli, da je kaznovan po nedolžnem in kako to lahko dokaže.

Kazen brez podpisa ali zapisnika je po odloku ministrstva saobračaja sploh neveljavna.

Z ozirom na kazni je bila na konferenci strojevodij in podstrojevodij meseca aprila t. l. sprejeta resolucija, katero smo poslali vsem ravnateljstvom, ki pa na njo do danes še niso odgovorila.

Resolucija se glasi:

»Konferenca strojevodij in podstrojevodij, ki se je vršila dne 19. aprila 1922 v Zagrebu in na kateri so bili zastopani delegati iz Hrvaške, Slavonije in Slovenije najodločneje protestira proti prevelikemu kaznovanju in zahteva, da se sestavi takoj šestčlanska komisija, ki naj sestoji iz treh starejših strojevodij, izvoljenih izmed strojnega osebja in iz treh tehničnih organov, katere naj imenuje ravnateljstvo. Ta komisija mora biti merodajna pri izrekanju kazni.

Ravnateljstvo brez vednosti komisije ne sme kaznovati. Strojno osebje ima pravico po preteku nekaj dni zavrniti, v slučaju ugodne ali neugodne rešitve, vsako kazen, ki je brez odobrenja komisije. Za podpis komisije velja podpis dveh članov te komisije, konferenca strojevodij zahteva takojšnjo rešitev tega sklepa.

Sodrug i! V interesu našega stanu je, da se bolj poprimemo dela, če se hočemo otrestiti današnje sužnosti in če hočemo, da uprava ne bo postopala z nami kot s hlapci, temveč kot z ljudmi, ki si morajo služiti svoj kruh s trdim in poštenim delom.

Odbor sekcije.

RESOLUCIJE

ki so bile sprelete na konferenci strojevodjev se glasijo:

I.

Konferenca strojevodij države Jugoslavije, ki se je vršila 13. maja 1922 v Zagrebu. Delegati iz Hrvaške, Slavonije in Slovenije protestirajo proti vsakemu izrednemu napredovanju, kakor je že pri južni železnici uveljavljeno dne 26. januarja 1922 z naknadnim izplačilom s 1. januarja 1922, objavljeno v službenem listu, priloga 37, šte. 9000/I — 1921, kjer je dokazano, da se nezaslužnemu osebju deli po dvakrat v letu napredovanje medtem ko je zasluženno osebje, kakor strojni mojstri in strojevodji, dokaj zapostavljeno, ker jim upravni svet zavlačuje napredovanje, še do sedaj v veljavnosti po službenem listu 385 a iz 1907, 497 a iz 1909 in 420 a objavljeno z 1. oktobrom 1907 v št. 3912/P, a.

Dalje zahtevamo, da upravni svet upošteva službeni list 385 a iz leta 1907 in se takoj ukine vsako izredno napredovanje, ter da se naše napredovanje vrši po zgoraj omenjeni tabeli. Vsem prizadetim strojnim mojstrom, strojevodjem in

namestnikom se morajo popraviti krivice. Istotako naj se upošteva čakalna doba napredovanja po tabeli 1. 1907 po 3 leta, ne pa kakor do sedaj 4—5 let.

Konferenca zahteva, da upravni svet prepreči vsako nepravilno napredovanje in da se upošteva osebe, katere imajo naporno in najodgovornejšo službo. Zahtevamo, da upravni svet pregleda in natančno preišče napredovanje strojne osebe.

II.

Zahtevamo od Obratnega ravnateljstva južne železnice takojšnjo rešitev v zadevi službenih oblek po splošnem službenem redu, kateri je še vedno v veljavi. Nakaže naj se jim zimsko obleko, komur pripada tudi kožuh, čepico in čevlje iz klobučevine in sicer po pravilih službenega reda službenih oblekah, stran 72, točka 40. Če se jim obleka ne nakaže, naj se jim izplačala denarna odškodnina v razmerju z današnjo draginjo.

Konferenca zahteva, da se našim zahtevam ugodí, po istem kar dobiva državna železnica.

Zahtevamo, da se tudi za poletje, v smislu splošnega službenega reda podeli službena obleka vsemu zgoraj navedenemu osebju v isti obliki, kot je dobilo osebje pri prometu, nekateri celo že po dvakrat.

Instrukcijskim strojevodjem naj se podeli taka obleka za slučaj slabega vremena v obliki šoferske čepice, hlače in suknjo.

Strojevodjem naj se nakaže črna obleka, da se razloži od prometnega osebja.

Konferenca zahteva, da se upošteva strojno osebje, katero ima najnapornejšo službo, ter da se jim podeli zgoraj navedeno službeno obleko. To je v drugih državah že vse urejeno.

Na državni konferenci zbrani strojevodje konstatirajo, da Upravni svet južne železnice redno krši z zakonom zagotovljene pravice strojnega osebja in jih s tem materielno in socialno ubija.

Odvzeta jim je stanarina, skrajšan jim je rok draginskih doklad za otroke, in pri provedbi in kronskih v dinarske plače so zmanjšane plače osebju, kar je v nasprotju z zakonom s 1. julija 1907 za južno železnico, in z zakonom s 1. januarja 1909 in 1910 za drž. žel.

Zbrani strojevodje vsled tega energično protestirajo proti takemu postopanju in zahtevajo:

1. Upoštevati se morajo vsi zgoraj navedeni zakoni in z istimi zagotovljene pravice strojnega osebja in sicer: povrnitev stanarine, draginske doklade za otroke in različno odvzetih plač za čas od 1. maja 1921.

2. Da Upravni svet južne železnice prizna strojnemu osebju takoj vse dosedaj pridobljene pravice.

Te resolucije so se takoj po konferenci odposlale: Generalnemu ravnatelju južne železnice dr. Fallu na Dunaj in Obratnemu ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani.

Iz podružnic.

Ljubljana. V torek 4. t. m. se je vršil v restavraciji pri Poljšaku na Martinovi cesti shod, katerega je sklicalo pokrajinsko tajništvo Saveza železničarja Jugoslavije v Ljubljani.

Shod je bil dobro obiskan in upamno, da se bo iz spanja vzbudila tudi — Ljubljana.

Čakovec. 26. junija t. l. se je vršil v Čakovcu železničarski shod, ki je bil kljub slabemu vremenu jako dobro obiskan. Uspeh tega shoda je tem večji, ker je bila v tem mestu še pred kratkim vpostavitve organizacije nemogoča radi nepoštenih in ovaduških napadov žoltnih zvezarjev, ki so igrali poleg vednega psovovanja naših članov tudi vloge policijskih špijonov tamošnji policiji. Vsakega sodruga, ki je hotel aktivno delovati za organizacijo in naš pokret, je proglašala policija za protidržavnega elementa in sicer na podlagi tožb, katere so prav pridno donšali šefom in policiji revni Zvezarji. Ta shod je odkril vse zahrbtnosti protiželezničarske organizacije. — »Zveze jugoslovanskih železničarjev.«

Na shodu je obširno poročal sodrug Pongračić iz Zagreba, ki je v svojem govoru obrazil pomen železničarskega strokovnega gibanja in orisal nasprotnike, ki rušijo enotnost železničarskega pokreta s tem, da ustanavljajo organizacije, ki že po njih programu niso zmožne bojevati boj za zboljšanje gnotnega, še manj pa socialnega položaja železničarjev. Poudarjal je, da dobi proletariat v dobri organizaciji moč in kolikor ima moči, toliko ima pravice.

O potrebi močne organizacije sta govorila še sodruga Adamič in Rataj, ki sta naglašala potrebo razredne zavednosti in mednarodne orientacije. Vsi prisotni bivši člani »Zveze« so izjavili, da so bili člani »Zveze« le zato, ker so bili prisiljeni.

Po obširni debati so se izvršile volitve v odbor podružnice. Izvoljeni so bili soglasno so-

drugi: predsednik Josip Adamič, tajnik Viljem Branzaj, blagajnik Josip Kolarič, odborniki: Ivan Teis, Franc Brčer in Stefan Goričanec.

Ptuj. 24. junija t. l. se je vršil v Ptuj občini zbor, katerega je otvoril stari organizator in funkcionar sodrug Vučak. Podal je obširno poročilo o finančnem delovanju podružnice in naglašal, da je potrebno še intenzivnejše delo, kot je bilo dosedanje.

Po blagajnikovem poročilu, ki je obenem izvrševal predsedniške posle, se je izvolil nov podružnični odbor, obstoječ iz sodrugov: Bogomir Vodonič (predsednik), Anton Logožar (podpredsednik), Ivan Borovšak (blagajnik), Franc Križan (blagajnikov namestnik), Franc Gaves (tajnik), Franc Kramberger (tajnikov namestnik), Anton Marenčič in Jurij Hlupič (računska preglednika), odborniki: Anton Weisenstein in Jakob Cafuta, za Ormož pa Matevž Vogrinc in Anton Dornik.

Po izvršenih volitvah je obširno referiral o splošnem železničarskem položaju sodr. Pongračić iz Zagreba.

O potrebi organizacije je govoril še sodr. Rozman, Segula in Dornik. Sodrugi Dornik je naglašal čim največjo skrb za prožne delavce, ki se nahajajo v najslabšem položaju. Sodrugi Segula pa je ostro kritiziral krivico, ker so se ukinile doklade onim, ki plačujejo več kot 5 dinarjev davka.

S. Pongračić je pojasnil nato nekatere sklepe kongresa, nakar je s. Vučak zaključil dobro uspeši občini zbor.

Dopisi.

Celje. V noči dne 28. t. m. je imel vratar Lupinc v Celju službo. Kar prihrumi precej glasna družba, menda so bili slavnostni pevci vidovdanske proslave. Med njimi sta se nahajala g. polkovnik Naumović in cvetka celjskega mesta degradirani g. Logar. Vsa družba je hotela na peron brez listkov. Vestni vratar pa tega ni dopustil, ker si je svest svoje službene dolžnosti, ki je ravno v peronskem vprašanju precej ostra. Kaj se je zgodilo? G. polkovnik Naumović je v svojem blagorodju pritisnil vratarja na zid, mu grozil s sabljo in ga obdajal s psovkami. Pri tem mu je prav pridno sekundirala cela družba. Seveda g. Logar ni hotel ničesar zamuditi in se je potem na peronu izrazil, da bi bilo dobro tega suroveža preteptati. O celi stvari bo govoril še socialistični parlamentarni klub. Železničarji, poglejte kaj delajo. Vi ste pa še neorganizirani, ali pa štafaža onim, ki vas tepejo!

Razno.

Konferenca o južni železnici. Pred kratkem se je vršila v Benetkah železniška konferenca, na kateri so razpravljali o usodi južne železnice. Konferenco je vodil italijanski marchese Imperial. Kot zastopniki Jugoslavije so bili na konferenci Sava Jelič, dr. Borko in dr. Vončina. Razprave so se vrstile posebno okoli tehničnih in finančnih vprašanj.

Ker je železnica v rokah samih velekapitalistov, si lahko mislimo, kakšnega značaja je bila ta konferenca.

Odpuščenje železniških uslužbencev. Ministrstvo saobračaja je pričelo z odpuščenjem vseh onih železničarjev, ki niso hoteli optirati za naše državljanstvo. Po zakonu se morajo razrešiti dolžnosti, ker smejo biti v državni službi le one osebe, ki imajo jugoslovansko državljanstvo.

Službene obleke. Južna železnica še do sedaj ni razdelila službene obleke za pomladanski rok. Uslužbenci se že ne upajo pokazati potnikom, ker so popolnoma razcapani. Dne 18. pr. m. se je prigodil v Zidanem mostu slučaj, da je neki potnik hotel zbirati milodare za obleko nekemu starejšemu sprevodniku. Da se v takih slučajih uslužbenci brez svoje krivde sramujejo s potujočim občinstvom potovati, je razumljivo. Zato zahtevajo, da se jim pripadajoča službena obleka nujno razdeli. Nadašnje prosí vlakospremno osebje naj ravnateljstvo zverinjaka v Zagrebu in Sisku, ki služita kot prenočišče, že vendar enkrat očisti mrčesa, dokler je dovoljen še izvoz v inozemstvo...

Kaj pa je z izplačilom že zapadlih odstotkov na kilometražo revizijskih sprevodnikov? Državna železnica izplačuje te odstotke mesečno, kakaj bi tega ne mogla storiti tudi južna železnica!

Prva seja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Na podlagi zakona o zavarovanju delavcev se je ustanovil v Zagrebu Osrednji urad

za zavarovanje delavcev, ki obstoji iz ravnateljstva, v katerem je 12 delojemalcev in 12 delodajalcev, ter ravno toliko namestnikov in iz nadzorstva, ki šteje 5 delojemalcev, 5 delodajalcev in ravno toliko namestnikov. Dne 17. junija t. l. se je vršila v Zagrebu prva seja ravnateljstva in nadzorstva. Sejo je otvoril pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo dr. Demetrovič, nakar se je ravnateljstvo konstituiralo. Za predsednika ravnateljstva je bil soglasno izvoljen sodrug Vilić Bukšeg, za I. podpredsednika g. Rudolf Pilepić, predsednik karlovske lesne industrije v Zagrebu, za II. podpredsednika pa sodrug Vladimir Pfeifer, tajnik Delavske zbornice v Zagrebu. Strokovno komisijo za Slovenijo za stopa sodrug Ignacij Kaiser. Nadzorstvo se je konstituiralo sledeče: predsednik Stjepan Strzalkovski, klepar v Zagrebu, I. podpredsednik Mirko Kajba, stavbinski delavec v Zagrebu, II. podpredsednik g. dr. Aleksander Fatur, centralni nadzornik južne železnice v Ljubljani. Zakon o zavarovanju delavcev predpisuje, da stopi zakon z 1. julijem t. l. v veljavo, kar pa je povsem nemogoče, ker ravnateljstvo nima niti izvršilne naredbe, vsled česar je tudi delo jako otežkočeno.

Velikanska stavka v severni Ameriki. V severni Ameriki, kjer so boji med delodajalci in delavci precej običajni, so pričeli rudarji s svojo stavko, ki se vedno bolj in bolj širi. V začetku je znašalo število stavkajočih okoli 100.000, sedaj pa, ko so se rudarjem pridružili še železničarji, znaša število stavkajočih 1.500.000 delavcev. Zavedni delavci upajo, da se bo v tej bitki poglobila organizatorična misel, ker bi sicer stavka ne mogla trajati že dalj časa. Le malo število delavcev je bilo namreč dosedaj organiziranih v socialističnih vrstah, ker vlada v Ameriki ravnotaka pogubonosa brezčutnost kakor vsepovsod po svetu. Polagoma prihaja delavstvo do zavesti, kje je njegovo mesto in kje rešitev.

Mirovni kongres internacionalne strokovne zveze v Amsterdamu. Od 8. do 10. julija t. l. se je vršil kongres strokovne internacionalne zveze. Njega glavni namen je bil, da se čim boljše izvede agitacija proti militarizmu ter vojni in to v zmislu, sklepa rimskega kongresa. Jako mnogo se je razpravljalo o sedanjem položaju. Proti vojni se je sklenilo, da se vrši septembra meseca t. l. v Amsterdamu velik svetovni kongres. K temu kongresu se ne bodo povabile samo pripadne organizacije, marveč vsa delavska združenja, ne glede kateri politični ali duševni smeri pripadajo. Pozdravljamo take korake, s katerim se bo preprečilo človeško klanje.

OBVESTILO.

Podporno društvo železniških uslužbencev v Ljubljani je po sklepu odbora s 1. avgustom 1922 povišalo članarino na 2 Din.

Od 1. avgusta 1922 nadalje se izplača podpora za vsak smrtni slučaj 1500 dinarjev. Člani obeh prejšnjih društev Inomost in Ljubljana plačajo dvojno članarino in dobijo zato tudi dvojno posmrtnino.

Opozarjamo na redno plačevanje članarine, ker se zamudniki črtajo.

Gg. upokojenice, upokojenke in vdove prosimo da se ob priliki poslane članarine, toda najkasneje do 30. oktobra 1922, na čeku pismeno izjavijo, če so pripravljene plačevati povišano članarino 2 Din mesečno, ker bi se jim v nasprotnem slučaju izplačala samo polovica posmrtnine, t. j. 750 Din. Glede pojasnil se je obračati na najbližnjo postajo.

Odbor.

Železničarji! V organizaciji je moč!

Listnica upravnistva.

Podružnici Maribor in Dravograd se naprošati, da takoj naznanita naslove članov, ki lista ne prejema redno. Pošta nam večkrat vrača list s pripombo »nepoznan« ali »odpotoval v Nemško Avstrijo«, vendar pa dobimo pozneje pritožbe, da nekateri člani lista ne prejema. Vsi člani, ki lista ne prejema redno, naj istega takoj reklamirajo.

V imenu Saveza železničarja Jugoslavije v Zagrebu izdaja: Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani.

Odgovorni urednik: France Marn.

Tiskala »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.